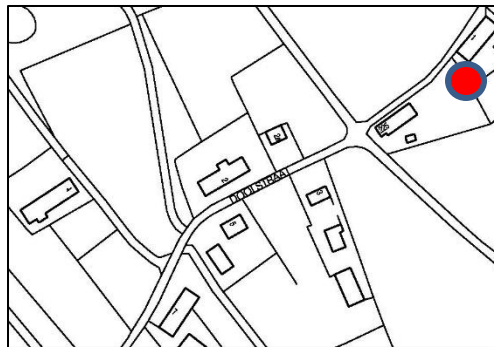

Doolstraat 1

Datum van aanwijzing: 10-7-2007

Redengevende omschrijving

Beschrijving

Langgevelboerderij gelegen aan de Doolstraat in Tongelre in het gehucht Urkhoven aan de westzijde van het natuurgebied "de Zeggen". De voorgevel van, de uit 1909 daterende boerderij, is georiënteerd op het noordwesten.

Nadat een brand in 1905 de boerderij aan de Doolstraat 1 en nog enkele andere boerderijen had verwoest is in 1909 deze boerderij opgetrokken in een traditionele, harmonieuze eenvoudige baksteenarchitectuurstijl.

De boerderij, plaatselijk bekend onder de naam "Tulp oord", is in opdracht van de kinderen van F. v. Lith gebouwd.

In het oostelijk deel van de boerderij is het woongedeelte gelegen, in het westelijk deel het bedrijfs gedeelte.

De langgevelboerderij, op een rechthoekige grondslag onder een zadeldak gedekt door moderne betonpannen, is gelegen op een groot erf met daarop een eveneens uit 1909 stammende schuur. De schuur onder een zadeldak bezit tegen twee gevels een afdak.

De bakstenen voorgevel van de boerderij is gesitueerd op het noordwesten en is opgetrokken in een kruisverband met onderlangs een gecementeerde plint.

Het oostelijke gelegen woongedeelte omvat drie vensterassen met in het midden de voordeur met bovenlicht met aan weerszijde een T-venster met luiken.

De vernieuwde vensters met kunststof roeden bezitten een geschilderde hardstenen onderdorpel en een strek van oranjekleurige bakstenen.

Naast de voordeur is een gedenksteen aangebracht met het opschrift "Tulp-oord, Kinderen F. v. Lith 1909".

In de voorgevel ter plaatse van het bedrijfs gedeelte drie betonnen zesruits stalvensters met daartussen lage dwarsdeeldeuren onder een korbboog als ontlastingsboog.

Naast het derde stalvenster hoge schuurdeuren onder een korbboog als ontlastingsboog.

De korbog van oranje kleurige bakstenen bezitten gepleisterde aanzet- en sluitstenen.

De gevel wordt afgesloten door een zinken mastgoot. Tussen de vensters van het woonhuis zijn sierbalkankers aangebracht. In de nok van het zadeldak een vernieuwde schoorsteen.

De linker zijgevel bezit onderlangs een gecementeerde plint met op de begane grond een later aangebracht T-venster met kunststof roeden. Ter plaatse van de achtergevel een kelderlicht met diefijzers met daarboven de opkamer met een oorspronkelijk schuifvenster met een roedeverdeling in het bovenlicht en een kleine roedeverdeling langs de onderrand.

Op de verdieping een eveneens oorspronkelijk schuifvenster met in de geveltop een kleine ronde ventilatieopening.

Tegen de gevel een oorspronkelijk rookkanaal waarbij de onderzijde getrapd uitkraagt.

In de oorspronkelijk geheel gesloten rechter zijgevel is later een venster op de verdieping aangebracht.

Gemeentelijk monument

De van een gecementeerde plint voorziene achtergevel bezit, ter plaatse van het woongedeelte, twee moderne T-vensters met luiken en hardstenen onderdorpels met aansluitend een achterdeur met bovenlicht.

Ter plaatse van de stal drie betonnen zesruits stalvensters met imitatie luiken en twee loopdeuren met respectievelijk een recht en een half rond bovenlicht.

De gevel wordt afgesloten door een zinken mastgoot.

De schuur bezit in de westelijke gevel twee grote inrijpoorten onder korfbogen als ontlastingsbogen. De ontlastingsbogen zijn van oranjekleurige bakstenen opgetrokken. De gevel is onderlangs voorzien van een gecementeerde plint.

In de noordelijke gevel een schuurdeur met een omrande bepleistering en een zesruits betonnen stalvenster met imitatie luiken.

Waardering.

De boerderij, met oudere structuren, is een voorbeeld van de landelijke bouwkunst in Noord-Brabant van het langgeveltype. De boerderij kenmerkt zich door de boerenesthetica 'Form Follows Function' en ze bezit esthetische waarde door de harmonieuze baksteenarchitectuur met oranjekleurige strekken boven de vensters en de dwarsdeeldeuren onder korfbogen en smeedijzeren muurankers. De stijlkenmerken van de landelijke bouwkunst komen tot uiting in:

- de sobere uitstraling van het gebouw;
- de splitsing in een woongedeelte (¼ deel) en stalgedeelte (¾ deel) geaccentueerd door de schoorsteen op de brandmuur en de gevelopeningen o.a. de staldeuren;
- de doorlopende overwegend gesloten dakvorm;
- de boerderij ligt met de lange gevel evenwijdig aan de doorgaande weg.

Het oorspronkelijke vroeg 20e eeuwse karakter van de boerderij is in hoofdzaak zeer goed bewaard gebleven, zowel het exterieur als het interieur. De oorspronkelijke schuur is eveneens bewaard gebleven. De gaafheid draagt bij aan de belevingswaarde.

De boerderij maakt onderdeel uit van het gehucht Urkhoven en ondersteunt, door de individuele kwaliteit, het ruimtelijke karakter. Samen met de overige boerderijen langs de Doolstraat en de Urkhovenseweg vormt de boerderij een landschappelijk ensemble.

De boerderij ligt in een archeologisch verwachtingsgebied.

De boerderij bezit een cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de sociaal- en economische ontwikkeling in het gebied. In verband met de brand die het gehucht teisterde rond 1905 en daardoor een grootschalige vernieuwing eiste, bezit de boerderij in dat kader een sociale betekenis.

De boerderij, plaatselijk bekend onder de naam "Tulpoord", is in opdracht van de kinderen van F.v. Lith gebouwd.

Het pand bezit een typologische zeldzaamheid als voorbeeld van de ontwikkeling van de boerderijen in de vroege 20e eeuw en is zeldzaam door zijn gaafheid.

Zie verder onder schoonheid.

De boerderij maakt onderdeel uit van het gehucht Urkhoven en bezit een duidelijke en herkenbare historische samenhang met de overige bebouwing.

Het gehucht is gelegen rond een kruising van wegen (Urkhovenseweg-Doolstraat) en bestaat uit verspreide agrarische bebouwing. De boerderijen, schuren en stallen staan deels vrij dicht bijeen. Het gehucht grenst aan een open akkercomplex met een nog aanwezige kleinschalige percelering, aan de westzijde worden de landbouwgronden abrupt afgesneden door de spoordijk. De structuur, bebouwing en het aangrenzende landschap zijn nog gaaf.

Het geheel dateert deels van voor 1850, het is een zeldzaam en gaaf voorbeeld van het oorspronkelijke landschap langs de Dommel.

De boerderij bezit een stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een oudere

nederzettingsstructuur (14e eeuws). De boerderij bezit een hoge landschappelijke waarde als onderdeel van het gehucht Urkhoven en grenzend aan "de Zeggen". De boerderij draagt bij aan de herkenbaarheid van het gehucht.